

Memo AB

Aan: AB Werkzaam
Van: Gemeentelijk Beleidsoverleg
Datum: Januari 2026
Onderwerp: Voortgang aanpak bestaanszekerheid

Doel memo: Informeren AB

INLEIDING

Op 3 september 2024 organiseerde Werkzaam Rivierenland samen met de gemeentelijke beleidsadviseurs een werkconferentie over bestaanszekerheid. Aanleiding was de wens van bestuurders om te verkennen of gemeenten en Werkzaam gezamenlijk meer kunnen betekenen voor de bestaanszekerheid van inwoners in Rivierenland.

Tijdens de conferentie zijn drie uitzoekpunten geformuleerd:

1. Hoe kunnen minimaregelingen beter worden benut door eenvoudigere voorwaarden en betere toegankelijkheid?
2. Welke mogelijkheden zijn er om voorzieningen actiever naar doelgroepen toe te brengen?
3. Welke feedback hebben gemeenten en Werkzaam voor elkaar op basis van signalen over klantbeleving, voorwaarden en toegankelijkheid?

Deze uitzoekpunten zijn uitgewerkt in vier thema's, waarvoor werkgroepen zijn ingesteld bestaande uit beleidsmedewerkers van gemeenten en Werkzaam:

- Minimaregelingen
- Samenwerking armoede/schulden en werk & inkomen
- Inwoners betrekken
- Ontmoeting tussen professionals

BEVINDINGEN

De werkgroepen zijn vanaf november 2024 van start gegaan. In de praktijk bleek de bestuurlijke opdracht vrij abstract, wat leidde tot discussies over inhoud en reikwijdte. Dit heeft de voortgang van de werkzaamheden vertraagd. Daarnaast heeft het ons als beleidsmedewerkers de nodige inspanning gekost om op één lijn te komen. Waar de samenwerking binnen het GBO doorgaans goed verloopt, bleek het bij het thema bestaanszekerheid lastiger om overeenstemming te bereiken. Dit komt onder andere doordat het onderwerp sterk lokaal en politiek gekleurd is, waardoor de standpunten aanzienlijk uiteenlopen.

WAT HEEFT HET AFGELOPEN JAAR OPGELEVERD EN WELKE KANSEN ZIEN WE?

Minimaregelingen

Opbrengsten

- Er is een overzicht opgesteld van minimaregelingen per gemeente. Daarbij zijn verschillen in aanpak, inkomensgrenzen en uitvoeringsvormen zichtbaar gemaakt.
- Gemeenten wisselen actief kennis uit bij herijking van minimabeleid en bij nieuwe of tijdelijke regelingen.
Voorbeelden hiervan zijn:
 - de regionale afstemming bij de alleenverdienersproblematiek (fase 2), waarbij Werkzaam de uitbetaling verzorgt;
 - het structurele regionale overleg Armoede en Schulden (Culemborg, Maasdriel, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel).
- Het thema bestaanszekerheid is vast agendapunt geworden binnen het GBO.

Kans

- Er is nog niet in kaart gebracht wat het niet-gebruik is onder de bijstandsgerechtigden. Deze doelgroep hebben we goed in beeld en weten we ook te bereiken.

Samenwerking armoede/schulden en werk & inkomen

Opbrengsten

- Er is verkend hoe samenwerking tussen professionals klantvriendelijker en integraler kan worden ingericht.
- Er is een overzicht van contactpersonen opgesteld, waardoor afstemming en escalatie sneller plaatsvinden.
- Via een enquête onder professionals zijn verbeter suggesties opgehaald voor de dienstverlening van Werkzaam. Deze input is vertaald naar uitgangspunten en mogelijke verbeterlagen in processen en communicatie. Het AB wordt hierover in de loop van 2026 geïnformeerd.
- In Tiel loopt een pilot waarbij een medewerker van schuldhulpverlening/bijzondere bijstand toegang heeft tot de Suite van Werkzaam voor real-time inzage in relevante gegevens. Vanaf begin 2026 kunnen ook andere gemeenten gebruik maken van deze inzage.

Kansen

- Het daadwerkelijk doorvoeren van de geïdentificeerde verbeterlagen uit de enquête.

Inwoners betrekken

Geen concrete opbrengsten

- Deze werkgroep heeft moeite gehad met het afbakenen van de opdracht en het bepalen van een passende aanpak.
- Het betrekken van inwoners bij bestaanszekerheid is gevoelig, onder andere vanwege schaamte.

- Daarnaast geven sommige gemeenten er de voorkeur aan om evaluaties van inkomensregelingen lokaal uit te voeren.

Kans

- Het ophalen van gerichte input bij gebruikers van inkomensregelingen. Het belang (waarom) hiervan is duidelijk; de invulling (wat, hoe en door wie) vraagt nadere uitwerking.

Ontmoeting tussen professionals

Opbrengst

- Er zijn meerdere thema-GBO's geweest waar beleidsmedewerkers van Werk & Inkomen en Armoede & Schulden bij betrokken waren. Deze overleggen hebben weinig meerwaarde en concrete resultaten opgeleverd.

Kans

- Voorbereiding van een zogeheten "Plukdag": een bijeenkomst voor professionals van gemeenten en maatschappelijke partners om elkaar te ontmoeten, ervaringen te delen en samenwerking te versterken. Verdere uitwerking volgt in Q1 2026.

CONCLUSIE

De werkconferentie vond inmiddels bijna anderhalf jaar geleden plaats. Terugkijkend zien we dat het traject vooral in het teken heeft gestaan van afstemming en het ontwikkelen van een gezamenlijke basis, wat heeft geleid tot een beperkt aantal concrete resultaten. Tegelijkertijd is het een waardevol leertraject gebleken, waarin – ondanks onderlinge verschillen – belangrijke stappen zijn gezet.

Gemeenten en Werkzaak weten elkaar beter te vinden en op verschillende onderdelen zijn concrete aanknopingspunten ontstaan voor vervolg. De focus ligt daarbij op:

- het verminderen van niet-gebruik van minimaregelingen
- het verbeteren van samenwerking en klantbeleving;
- specifieke aandacht voor inwoners die ook cliënt zijn van Werkzaak.

Wat het GBO betreft bieden deze aanknopingspunten een stevige basis om het thema bestaanszekerheid ook in 2026 voort te zetten. We zetten het traject dus graag voort en werken samen aan duidelijke en meetbare doelen.